

HRANICE (OKRES PŘEROV)

Miroslav Plaček

Městská fundace kláštera Hradisko na protáhlé ploché ostrožně nedaleko soutoku Veličky s Bečvou se roku 1276 patrně plně nezdařila, proto roku 1292 následovala druhá lokace, ale ještě o čtyři roky později se Hranice uvádějí jako městečko.

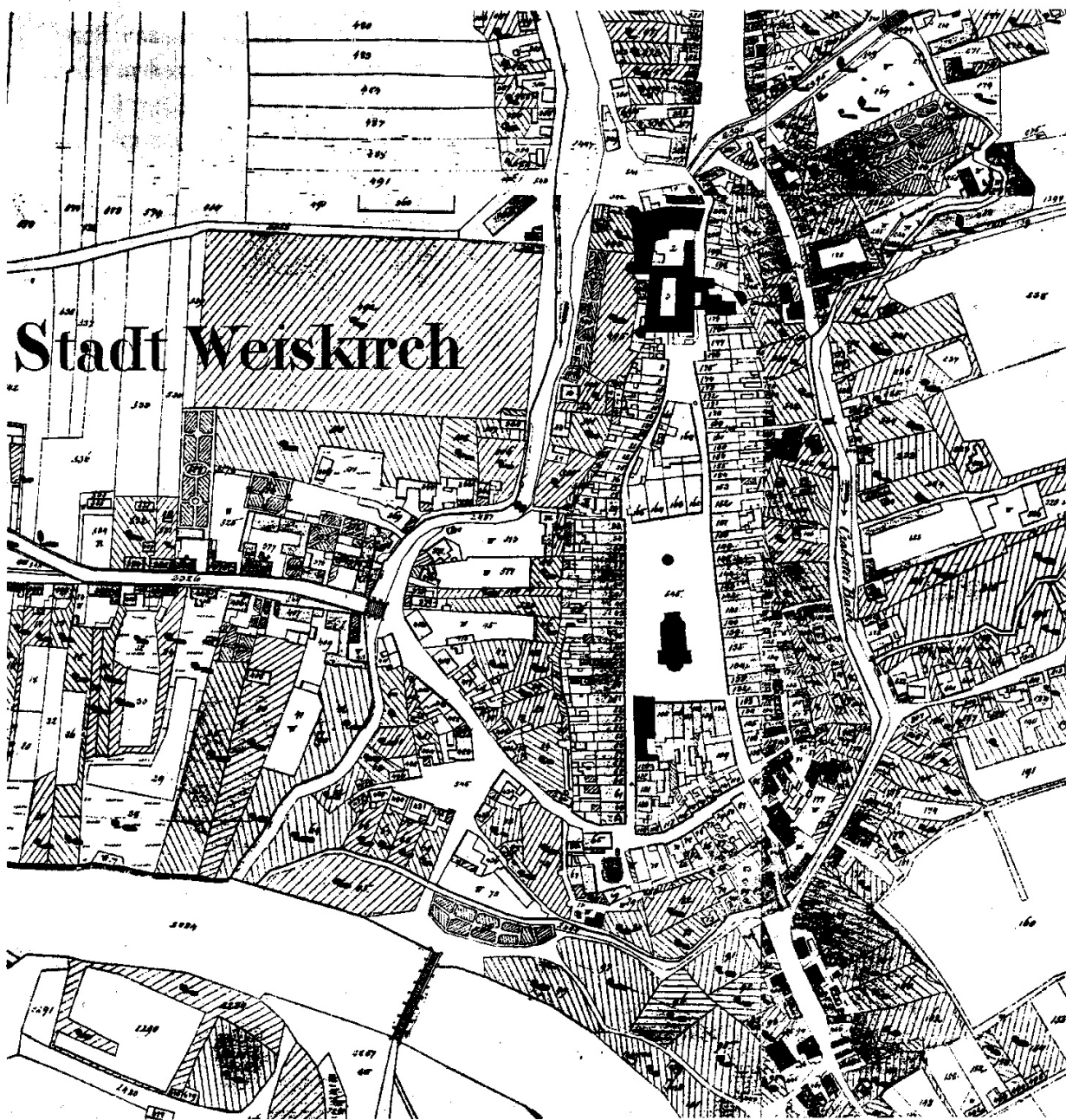
Předlokační osídlení předpokládal V. Richter podél Farní ulice v blízkosti gotického kostela sv. Jana Křtitele, který stál na opyši ostrožny do poloviny 18. století. Stejně nadějná je i situace místní části Motošín na úpatí pod kostelem, avšak lokací se těžiště osídlení přesunulo k obdélnému tržišti (poměr stran 2:1), vyměřenému ve středu ostrožny. Z koutů vycházejí dvojice ulic. První dvě vedou na sever k Horní bráně - východisku cest na Potštát a Jičín - a sbíhají se na náměstí před zámek, druhé směřují na jih k Mlýnské a Dolní bráně s cestami do Hustopečí a Lipníka. Poslední z nich se na Školním náměstí (u kostela) lomila a procházela Motošínem. Spojnici Dolní a Mlýnské brány tvoří Farní ulice, jinak ulice východozápadního směru kvůli tvaru městiště chybějí.

S takovým předurčením a nepochybně jen dřevěnou profánní zástavbou na dlouhých gotických parcelách vstoupily Hranice do 15. století, v jehož druhé třetině je sevřela obruč kamenných hradeb s hradem při Horní bráně. Přestavba hradu a panské sýpky v severovýchodním nároží hradeb koncem století časově koreluje s počátky zděných měšťanských domů (podle nepublikovaného průzkumu Z. Gardavského). Jde přitom o dům před hradem, na rynku by mohly být domy ještě starší. Současný stav poznání další hypotézy nedovoluje, zvláště když i síň v přízemí radnice byla zaklenuta (zřízena ?) až roku 1528. Teprve rozvinutí renesanční výstavby ve druhé polovině století přineslo zásadní proměnu charakteru domů a interiéru města.

Všechna průčelí pater samostatných domů byla do ulic a rynku vysazena na pilířích, čímž vznikl působivý krytý parter podloubí, až na Radnickou a Zámeckou ulici likvidovaný od počátku 19. století. Posledním větším urbanistickým zásahem bylo zboření farního kostela a výstavba monumentálního chrámu na náměstí. Stalo se tak v letech 1754-1763, autorem projektu novostavby byl F. A. Grimm.

Zástavba předměstí - Horní ulice na severu, Novosadů při Veličce, na Motošíně a v Čaputově ulici (na východě) - byla přirozeně prostší a za válek více trpěla.

[149]

Hranice. Mapa stabilního katastru.

V Čaputově ulici se ojediněle dochovala budova Čaputova dvora asi z první poloviny 16. století, k Novosadům patří osamoceně stojící bratrská modlitebna, dříve kostelík sv. Šebestiána z téže doby. Díky stísněné ploše jádra a jeho vzdálenosti od železnice Severní dráhy probíhal novodobý rozvoj města mimo ně, a tak se mohl středověký urbanistický celek uchovat.
Literatura: Richter 1952; Menclová-Gardavský-Panoš 1961, 34-37; Indra 1966; 142-144; Hošák-Indra-Jašková 1969; Gwuzd 1985, 97-98; Samek 1994, 1, 553-560; Plaček-Miloš 1995.

č. 63

MĚSTSKÉ HRADBY

Po 1430 (hlavní hradba), kolem 1500 (parkán)

Hranice (okres Přerov)

Zatímco mnohým městům zakládací listiny chybějí, Hranice mají dvě. První vydal opat kláštera Hradisko roku 1276 a po nezdařené lokaci pak druhou po roce 1292. K opevnění vydal povolení již Václav II. Až do husitských válek je tvořil jen příkop, především na severní

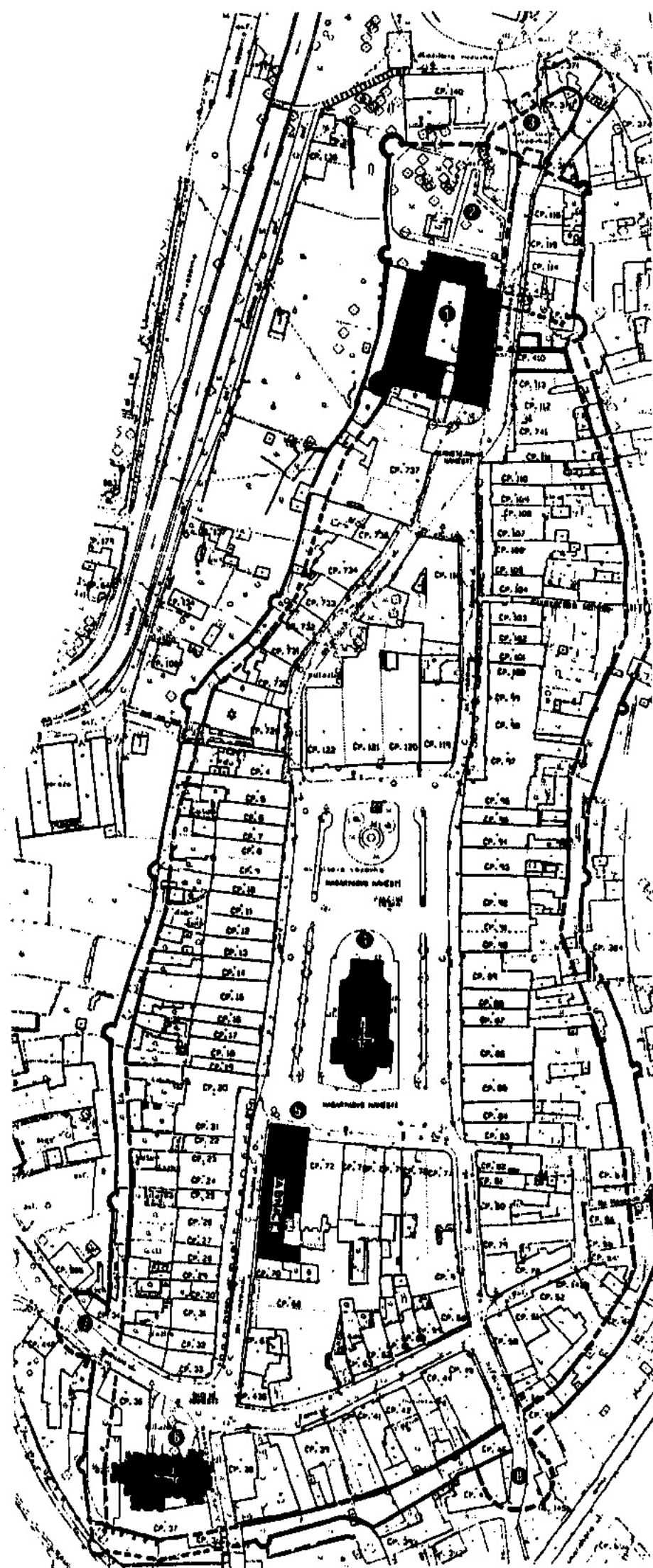
šíji a za ním a na hraně městské ostrožny dřevěná ohrada. Impulsem pro stavbu kamenných hradeb bylo obsazení města husitským vůdcem Janem Tovačovským z Cimburka. On a jeho syn Ctibor přestavěli tvrz a připojili k ní prostou hradební zeď 1,7 metru silnou a po ochoz 4 metry vysokou. O podobě tří bran vypovídá nejméně jednopatrová věž, obsažená ve hmotě zámku. Brána vystupovala před hradbu a její přízemí se do města i navenek otvíralo otvory s lomenými oblouky.

Teprve po usazení Pernštejnů na přelomu 15. a 16. století došlo současně s rozšířením hradu ke stavbě parkánové zdi. Ta už byla v rozestupu čtyřiceti až sedmdesáti metrů vybavena poměrně drobnými půlválcovými dovnitř otevřenými baštami. Mimo předzámčí se jich v různém stavu zachovalo plných dvanáct, přičemž možná ještě dvě další zmizely. Pozdněgotické byly také barbakány, kterými byly opatřeny všechny brány. Fragment barbakánu se uchoval u Dolní brány a celé jeho zaoblení ve dvorku domu u brány Horní (zámecké). Pozoruhodné je důmyslné propojení městské fortifikace s hradem a průchozím předzámčím, které bylo odhaleno při posledních průzkumech.

Literatura: Menclová-Gardavský-Panoš 1961, 34-37; Hosák-Indra-Jašková 1969; Samek 1994, I, 553-555; Plaček-Miloš 1995.

MPI

[150]

63 Situace města s opevněním: 1 - zámek, 2 - předzámčí, 3 - barbakán Horní brány, 4 - farní chrám, 5 - radnice, 6 - zbořený kostel sv. Jana Křtitele, 7 - zbytek barbakánu Dolní brány, 8 - místo Mlýnské brány.

č. 64

ZÁMEK

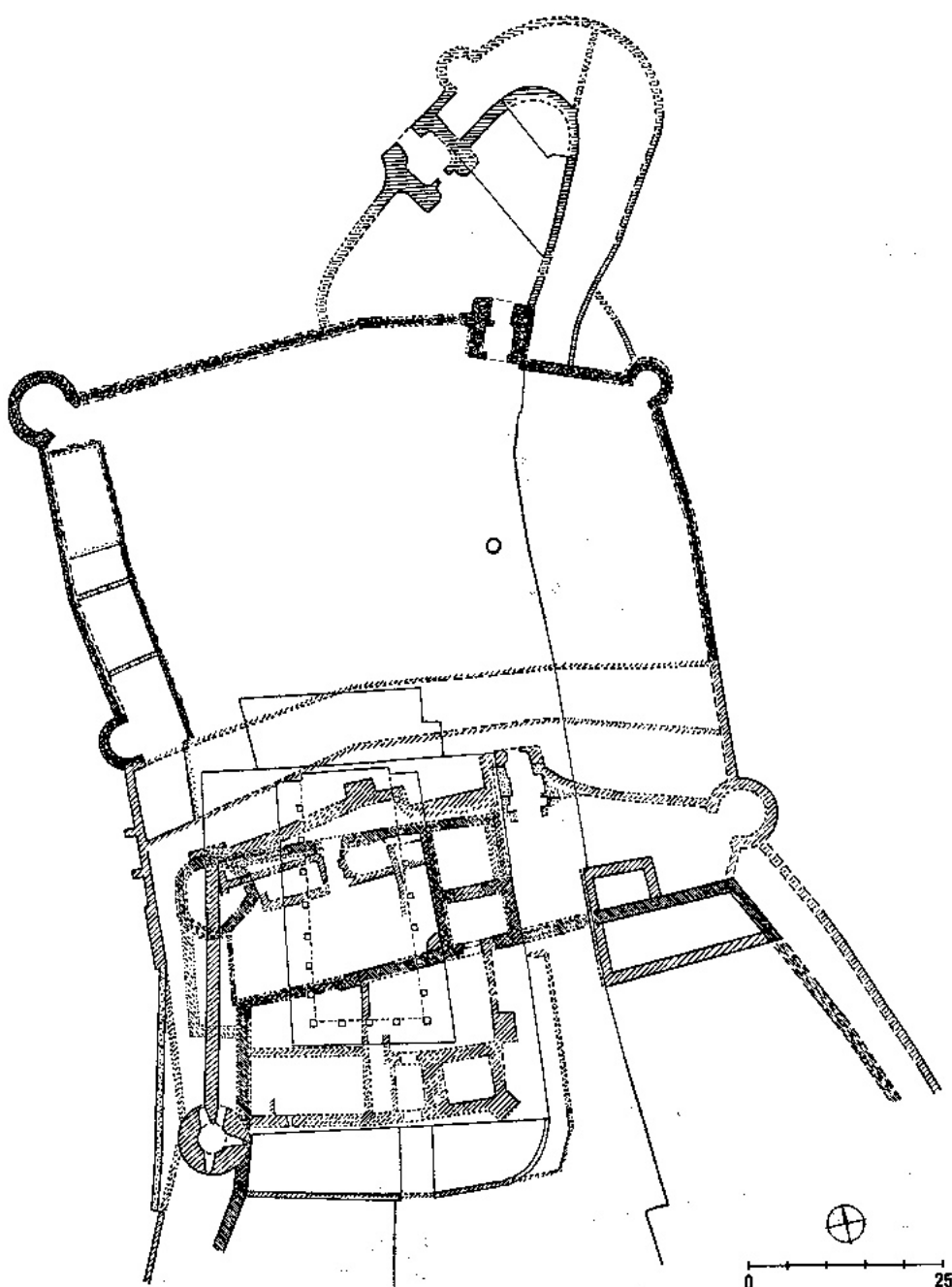
Po 1430 (kamenná tvrz), 1490-1514 (přestavba), po 1580 (zámek)
Hranice (okres Přerov)

Díky poloze na šíji, spojující městskou ostrožnu s okolní krajinou, chránilo a kontrolovalo panské sídlo od počátku vstup do města od severu. Bylo tomu tak od konce 14. století, kdy již existovala tvrz zástavních držitelů, kteří poddanské město obhospodařovali. Tvrz zřejmě navazovala na opevnění města příkopy a plaňkami, o němž patrně mluví ještě privilegium Jana Tovačovského z Cimburka roku 1431. Do roku 1464 pak vznikly kamenné hradby a k severní branské věži se připojil obdélník hradu (33x18 m) s nepravidelnou věží v nároží.

Patro věže nad průjezdem brány, která je dosud ve východním křídle zámku zachována, příslušelo zřejmě k hradu. Ostatní zdivo včetně staršího nároží hradeb se objevilo teprve po skrývce zeminy v souvislosti s nedávnou rekonstrukcí zámku a ukázalo se, že z detailů cim-burské stavby pochází jen zlomek klínového vyžlabeného žebra.

Podobně je tomu s konstrukcemi rozšíření hradu, k němuž došlo za Pernštejnů přibližně v letech 1490-1514. Rozšíření bylo dost velkorysé, nebo tehdy byl stržen celý starší objekt a nová zeď se posunula na sever i směrem do města. Zůstala jen věž starší brány, kterou však připojili k hradu, a nová brána byla prolomena vedle. Hradní zdi zesílily hranolové věžice a v jihozápadním nároží vyrostla okrouhlá věž, z níž se uchovala jediné spodní část s přiléhající zdí vedoucí k severu. Od města byl hrad oddělen obezděným příkopem, za nímž stál lehce zalomený palác. Další stavení u severní hradby navazovalo na trakt původní branské věže. Podél něho jsou stopy pavlače a šnekového schodiště. Za severním obezděným příkopem na hrad navázalo předzámčí s hospodářskými budovami, jehož zalamované hradby zesilovaly dochované okrouhlé bašty. Bašty a věž hradu jsou dosud vybaveny klíčovými a křížovými střílnami.

V literatuře zdůrazňovanou stavební činnost Jana Kropáče z Nevědomí nelze identifikovat. Vzhledem k úplné renesanční novostavbě zámku mezi roky 1580-1620 byla však asi

64 Vývojové schéma předchůdce zámku a předzámčí v severním cípu města: plnými obrysy stojící a zjištěné zdivo, přerušovaně průběh doplněný interpolací a z historických podkladů, tenké obrysy současné zástavby; hustou šrafovou hlavní městská hradba a první fáze hradu, řídkou šrafovou perňštejnské rozšíření a parkán, zrněním předzámčí, vodorovným šrafováním pozdní barbakán, tečkovaně pozdější zdivo pod úroveň terénu.

[151]

omezena na dílčí reprezentační úpravy. Jejich součástí bylo 22 figurálních a erbovních kamenických reliéfů s programem širšího rodového vývodu, z nichž se zachoval jen jediný. O další stavební činnosti svědčí též hojné sekundární užití raně renesančních kamenických článků. Faktem je, že Kropáč při severozápadním nároží zámku založil novou věž, která sloužila jako brána do města a v siluetě se projevila do první poloviny 19. století. Již zmíněná renesanční novostavba byla patrně dílem více stavebníků a jen mírně pozměněna se dochovala v podstatě dodnes.

Literatura: Hosák-Indra-Jašková 1969; Samek 1994, 1, 555-556; Muk 1994; Plaček-Miloš 1995; Plaček 1996, 168-170; 1997a, 206, 210.

MPI

č. 65

RADNICE

Před 1528, 1528, renesanční přestavba kolem 1544

Hranice (okres Přerov), Masarykovo náměstí č. p. 71

Radnice je situována v nároží bloku domů při ústí Radniční ulice do Masarykova náměstí. Přestože prošla zejména ve druhé polovině 19. století řadou necitlivých stavebních zásahů, lze v dispozici přízemí dosud vysledovat podobu původního jádra z dvacátých let 16. století. Obkročná klenba radniční síně s cihelnými žebry klínového profilu s výžlabkem je datována letopočtem 1528 na středním osmibokém sloupu. Renesanční portál radnice, osazený druhotně v podloubí, je datován nápisem gotickou minuskulou uprostřed vlysu mezi perňštejnským a městským znakem: „Verbum Domini manet in aeternum Letha 1544“ (Lapčík 1974). Motivy kandelábrů po stranách přerušují obdélné štítky s monogramem kameníka „MB“, druhotně vyrytými dalšími iniciálami a letopočtem „1544“: V nadpraží je mezi dvojicí gryfů umístěn reliéf polopostavy měšťana s nápisem „Skrzitek“ a štítkem s krejčovskými nůžkami.

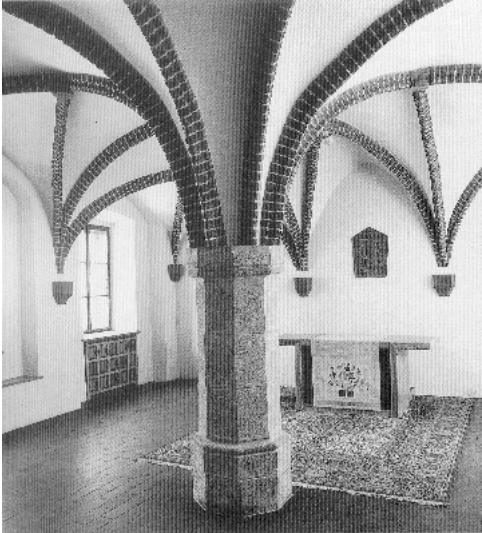
Ve starší literatuře byl tradován názor, že měšťan Skřítek daroval v roce 1544 svůj dům obci a z něj byla zřízena radnice, popřípadě že původní radnice byla o prostory Skřítkova domu rozšířena. Nověji se uvádí, že radnice byla původně fojtstvím (Zapletal 1933a, Hosák-Indra-

-Jašková 1969) nebo existovala již na počátku 16. století a krejčí Skřítek stál jako purkmistr v roce 1544 v čele města (Fröhlich-Fröhlichová-Indra 1936). V několika pracích je řešena problematika stylové analýzy portálu (Maliva 1982, 1983, 1985 a 1990). Ten je nejnověji uváděn v řadě moravských renesančních prací nižší kvalitativní úrovně, vytvořených ve čtyřicátých letech 16. století místními kameníky jako ohlas renesančních portálů na zámcích Stanislava Thurza, Jana z Pernštejna a portálů v Olomouci a Prostějově (Hlobil-Petrů 1992). Z dnešního stavu je zřejmé, že suterénní prostory radnice patří staršímu objektu, na jehož místě byla vystavěna kolem roku 1528 dvouraktová patrová budova snad s dřevěnou věží či s věží s dřevěným ochozem. Kamenná věž byla postavena nejpozději roku 1544. K tomuto datu také vznikla dvoupat-

65 Renesanční portál vstupu.

[152]

65 Radniční síň.

rová část budovy s podloubím a nárožními arkýřovými vížkami po stranách štítů, vysunutá do náměstí, a vedle ní schodiště, vedoucí do prvního patra k původnímu vstupu s výše popsaným portálem. V roce 1571 byla pak věž zvýšena. Tato podoba hlavního průčelí radnice se dochovala na fotografii z doby před rekonstrukcí (1869). Portál, který je nejcennějším architektonickým detailem, byl sice zhotoven rukou kameníka nižších uměleckých kvalit, nicméně nezapře pohyb autora v prostředí dílen, pracujících na pernštejnských stavbách. Kromě jeho motivické a tvarové příbuznosti s portálem vratislavské radnice z roku 1528 (ve značně zjednodušeném provedení) nelze přehlédnout ani jisté analogie v použití výzdobných detailů i tvarovou a typologickou příbuznost s portálem vnitřního schodiště pardubického zámku z doby kolem roku 1540.
Literatura: Kašpárková b. d.; Wolny 1835,1, 19; Scholz 1864, 109; Bartovský 1909, 100-101; Bělohlav 1912, 3; Bartovský 1924, 154; Kramoliš 1927, 52-53; 1928, 35; Indra 1929, 53-54; Zapletal 1929a, 1933a, 1934; Fröhlich-Fröhlichová-Indra 1936, 27-28; Musiol 1936, 137; Zapletal 1936b, 29; Indra 1966, 130-131, 142-143; Hosák-Indra-Jašková 1969; Dostál 1971, 20; 1973, 28; Lapčík 1974, 58; Maliva 1982, 1983, 1985; Kibic 1988; Maliva 1990, 453, 457; Hlobil-Petrů 1992, 189-190; Samek 1994, I, 556-557.

IK-HR

č. 66
MĚSTSKÉ DOMY
Hranice (okres Přerov)

Z nejstarší městské zástavby Hranic konce 13. a začátku 14. století nezůstalo kromě několika suterénů zachováno nic. K následné pohusitské výstavbě došlo nejspíše na východní straně náměstí a dále pak směrem severním. Svědčí o tom středověké dispozice i lomené nízké oblouky gotického loubí, nalezené pod renesančním překlenuutím v řadě domů na náměstí a v několika domech v Zámecké ulici. Tyto domy z 15. století byly většinou jednopatrové, za loubím byl obvykle krám a vstupní síň, na dvorní straně zadní komora. V patře měly domy obytné místnosti do náměstí i do dvora, uprostřed při vyústění schodiště komoru, kuchyň a jiné menší prostory. Ve druhé fázi výstavby města za Pernštejnů vznikaly rychle za sebou pozdně gotické a renesanční domy v jižním příčném bloku a na západní straně. Byly stavěny na místech původních domů, které byly kromě základových zdí zrušeny. Případ od případu býval přeřešen i suterén s hlavním prostorem pod přední částí domu. Domy byly většinou jednolodního mázhausového typu, zachované dodnes. Výjimku tvořily honosnější městské paláce čaputovský dům (č. p. 20) s dochovaným portálem z roku 1544, radnice (č. p. 70-71) a bývalý knížecí dům (č. p. 76-77). Aktivní vývoj městské výstavby ukončen v první třetině 17. století. Barokní domy, postavené zčásti na násypu a zčásti na zasypaném příkopu, jsou většinou v ulici 14. října a v ulici Na náspech.
Literatura: Scholz 1864; Indra 1929, 15, 21; Šamánková 1961; Hosák-Indra-Jašková 1969.

SK

[153]

č. 195

MADONA

Kolem 1480-1490

Lipové dřevo (zjistil P. Mařík), výška 114 cm; šířka 36 cm, hloubka 17 cm; vzadu vyhloubeno; starší polychromie

Restaurováno 1997-1998 (R. Klouza)

Hranice (okres Přerov), kostel Narození P. Marie

Z restaurátorské zprávy R. Klouzy (1998): „*Orientační sondážní průzkum zaznamenal v oblasti šatu, koruny, soklu a půlměsíce silnou vrstvu křídového podkladu s novodobým zlacením nebo lazurovaným stříbřením, které nahradilo původní či starší polimentové zlacení. Při této renovaci došlo k řezběné úpravě listové partie koruny a části draperie u krku Madony, kde zcela chybí spona... Na základě výsledků průzkumu byly při respektování současné zlacené vrstvy polychromie sejmuty velmi časně a nevhodné retuše bronzem, hrubé tmely a zakalený lakový film. V obličejové části Marie a dítěte byly pod lupou opatrně sejmuty fragmenty druhotných vrstev a ve vlasových partiích pak spolu s plošnou přemalbou odstraněny hrubé tmely. Veškeré defekty v plastické řezbě byly vytmeleny emulzním tmelem s příměsí vosku. V oblasti zlacení draperie a koruny byly sejmuty bronzy a nahrazeny imitativní retuší plátkovým zlatem. V tělových a vlasových částech byla uplatněna imitativní nebo neutrální akvarelová retuš...*“

Madona vychází ve své výtvarné formulaci ze švábské tradice od Hanse Multschera po Gregora Erharta. Tomuto vlivu odpovídá i lyrická intonace a sklon k idealizaci. Příznačná pro tuto orientaci je také modelace Mariina obličeje s drobnými ústy, subtilním úzkým nosem a vysoko posazeným obočím. Typika obličeje není zcela vzdálena například některým ženským tvářím erhartovského okruhu. V dalším je pak plastika ovlivněna obecně poerhaertovskou situací na Moravě. Analogický přístup ve formulaci draperie shledáváme u Madony v Unčovicích a Madony z Radoškova u Přibyslavic (Chamonikolasová 1989, 302, 304). Jistou afinitu, vyplývající zejména z příbuzného vývojového stupně, dokládá Madona v Židenicích (Chamonikolasová 1989, 305).

Literatura: Samek 1994, I, 559; Jeřábková 1996, kat. č. 11.

ZJ

č. 195

ZVONÁŘI V OLOMOUCI 1400-1550

Leoš Mlčák

Olomouc byla ve středověku nejvýznamnějším střediskem produkce zvonů na střední a severní Moravě. Konváři a zvonaři, zabývající se jejich odléváním, se zde usazovali už ve 14. století. Zvonů ze 14. století se však dochovalo jen velmi málo. Nejstarším datovaným a signovaným dílem je zvon v Odrách z roku 1374, který ulil zatím nelokalizovaný kovolijec Vassko. Nejstarším olomouckým zvonařem, jehož dílo známe, je Hanuš Herbst, doložený ve městě v letech 1424-1443. Z jeho díla se dochoval jediný nedatovaný zvon v Náměšti na Hané. V Herbstově činnosti pokračoval jeho syn Jeroným, který v roce 1443 zdědil otcovu dílnu. Naposled je zmiňován jako účastník pozůstalostního řízení v roce 1451. Úroveň jeho kovolijeckého řemesla můžeme posuzovat pouze z konvice olomouckého pekařského cechu v olomouckém muzeu, která je opatřena Herbstovou mistrovskou značkou.

V letech 1456-1469 byl v Olomouci činný konvář a zvonař Jakub, v roce 1456 poprvé zmiňovaný jako člen městské rady. Z jeho produkce se dochoval značně hmotný zvon z roku 1464 v Lipníku nad Bečvou, který vyniká vytříbenou modelací. Druhým Jakubovým dílem je zvon z roku 1462 v Novém Malíně.

Dobrou řemeslnou pověst si získal také Jakubův nepřímý nástupce, konvář a zvonař Václav, kovolijeckou činností doložený v letech 1475-1482. V Olomouci, kde patřil mezi majetnější měšťany, je však poprvé zmíněn už v roce 1451. Byl členem městské rady a zastával i úřad purkmistra. V Olomouci vlastnil dům na Horním náměstí. Zemřel mezi léty 1496-1502. Z jeho dílny pocházejí zvony v Litovli (1475), Kokorách (1477), Přerově (1482) a Hranicích, na jejichž čepcích obíhají latinské nápisy gotickou minuskulou dělené reliéfem zvonu. Na krku zvonu v Přerově, původně pocházejícím z olomouckého kostela sv. Petra, je vymodelován reliéf Kalvárie. Václavovým dílem jsou zřejmě i nedatované zvony ve filiálním kostele sv. Filipa

a Jakuba v Litovli a v Nákle, které se svým pojetím i užíváním shodných dělicích znaků podobají zvonu v Hranicích.

Na přelomu 15. a 16. století odléval v Olomouci zvony konvář a zvonař Jan, doložený svou činností v letech 1497-1507, městskými knihami však zmiňovaný ještě

v roce 1511. V Olomouci vlastnil dům v Široké ulici, po smrti zabavený k úhradě dědic-
kých dluhů. Poručníkem jeho čtyř pozůstalých dětí byl v roce 1518 jmenován zvonař Mar-
tin Ilenfeld. Janově zvonařské dílně lze přičíst sedm pozdně gotických zvonů v Dolanech
(1497), Polici (1497), Luké (1501), Hranicích (1501), Šumvaldě (1502), Nové Hradečné
(1503) a Úsově (1507). Jeho dílem je i rozměrný hodinový cimbál na věži olomoucké radni-
ce z roku 1501. Latinské nápisy gotickou minuskulou dělil reliéfy zvonů, na krky umisťoval
figurální reliéfy Panny Marie, sv. Barbory a Kalvárie a svou signaturu na zvlněné pásce.

V první polovině 16. století v Olomouci působil zvonař a puškař Martin Ilenfeld, který se v
roce 1518 jako vdovec oženil s vdovou po zvonaři Janovi. Podle Martinova testamentu, se-
psaného 14. dubna 1443, přešlo vybavení jeho zvonařské dílny na syny; do doby, než se ně-
který z nich ožení, je však mohla užívat jeho poslední manželka Anna, rozená Schwarzová.
Martinovo rané dílo, zastoupené dvěma zvony

v Nákle z let 1514 a 1515, je charakterizováno osobitou syntézou doznívající gotiky a rané
renesance. Reziduem starších zvonařských schémat je profilace žebra, modelace závěsné ko-
runy a typologie tradičního nápisu gotickou minuskulou, děleného motivem veraikonu a
orlice. Vývojově pokročilejší je přerůstání plastické výzdoby

z čepce hluboko na plášť krku, bohatší členění věnce i variabilnější aplikace vegetabilního
ornamentu.

Renesanční vlivy Martin Ilenfeld již plně uplatnil na zvonech v Olomouci-Nové ulici
(1520), Studnici (1522) a zejména v Medlově (1522), jehož obsáhlou nápiso-

[564]

vou legendu, vymezenou ornamentem s motivem granátového jablka, členil vedle veraiko-
nu a orlice také rozetami, Kalvárií a křížem s korpusem Krista. K plastické výzdobě použil i
rozměrných reliéfů sv. Petra a Pavla a sv. Anny Samětřetí. Renesanční tvarosloví ještě vyhra-
něněji uplatnil na zvonu v Cholině (1526) a zvonu pro Chropyni (1530; dnes v MG Brno),
kterými jeho mimořádně kvalitní kovolijecká tvorba vyvrcholila. Na chropyňském zvonu je
vymodelován český nápis a rodový erb Václava z Ludanic.

Na Martinovo dílo plynule navázal jeho syn František Ilenfeld, který v Olomouci působil v
letech 1540-1555. Z Olomouce odešel do Košic, kde v roce 1566 tragicky zahynul při de-
molici městských hradeb. Na Moravě zanechal zvony v Dolanech (1545), Cholině (1547),
Olomouci-Nových Sadech (1547) a Lošticích (1550) s členitou výzdobou a českými i ně-
meckými nápisy kapitálou. Dokladem jeho kovolijecké vyspělosti jsou jemně modelované
figurální a zoomorfní ornamenty, stylizované motivy mořských panen, amorků na býcích,
reliéfy sv. Jiří, sv. Blažeje, Madony s dítětem a olomouckého městského znaku. Jako zvonař
se uplatnil i mimo olomouckou diecézi a lil zvony i pro některé lokality v Čechách a ve Slez-
sku.

Ze zvonařů působících mimo Olomouc spadá částečně do daného období (nenáročná tvorba
hranickeho konváře a zvonaře Václava, kterému lze přisoudit zvony
v Kelči (1539), Bělotíně (1548) a nedatovaný zvon na radnici ve Fulneku. Z českých zvonařů
se v regionu ojediněle uplatnil Petr z Vysokého Mýta, autor zvonu
v Dubicku (1476).

Literatura: Mlčák 1986c.

[565]

č. 484

VÁCLAV Z OLOMOUCE, ZVON Z HRANIC

2. polovina 15. století

Zvonovina, výška 75 cm, průměr 70 cm; hmotnost 5 centnýřů

Hranice (okres Přerov), kostel sv. Jana Křtitele

Zavěšen na koruně s uchy zdobenými lištami a výžlabky. Na čepci jednořádkový nápis gotickou minuskulou vymezený dvěma zdvojenými linkami a dělený reliéfem zvonu, křížem a svislým dělicím znakem: „* o rex * glorie veni * cum * pace * wenc(e)s(I)aus * de + olomun-
cii \$“ Na přechodu k věnci, na okraji rozšířenému plochou lištou, obíhají dvě linky.

Literatura: Mlčák-Šrámek 1979a, 304.

LM

484 Otisk nápisu na čepci.

[567]

č. 491

JAN Z OLOMOUCE, ZVON Z HRANIC

1501 Zvonovina, výška 65 cm, průměr 69 cm; hmotnost 5 centnýřů

Hranice (okres Přerov), kostel Narození P. Marie

Zavěšen na koruně s uchy zdobenými lištami a výžlabky. Na čepci jednořádkový nápis gotickou minuskulou vymezený dvěma zdvojenými linkami a dělený reliéfem zvonu a svislým dělicím znakem: „* anno \$ domini \$ milles \$ ccccc \$ primo \$\$\$ maria * mater“. Na přechodu k věnci, na okraji na rozšířenému plochou lištou, obíhá jedna linka.

Nepublikováno.

LM

[568]

AUTOŘI:

HR = Helena Richterová

LM = Leoš Mlčák

IK = Irena Kubešová

MPI = Miroslav Plaček

SK = Slavomíra Kašpárková

ZJ = Zdena Jeřábková

LITERATURA:

Bartovský 1909 = V. Bartovský, Hranický okres. Vlastivěda moravská. Brno 1909

Bartovský 1924 = V. Bartovský, Hranice. Lázně Teplice. Hranice 1924

Bělohav 1912 = J. Bělohav, Hranice. Vlastivědný sborník 42, 1912-1913, seš. 7, s. 3

Dostál 1971 = J. Dostál, Přerovan Jan Willenberger. Přerov 1971

Dostál 1973 = J. Dostál, Seznam nemovitých státem chráněných památek kulturních památek v okrese Přerov. Přerov 1073

Fröhlich-Fröhlichová-Indra 1936 = A. Fröhlich-M. Fröhlichová-B.Indra, Hranice a lázně Teplice nad Bečvou. Kroměříž 1936

Gwuzd 1985 = J. Gwuzd, Historická jádra měst okresu Přerov a jejich regenerace. Sborník pamaátkové péče v Severomoravském kraji 8. Ostrava 1985, s. 87-115

Hlobil-Petrů 1992, I. Hlobil-E. Petrů, Humanismus a raná renesance na Moravě. Praha 1992

Hosák-Indra-Jašková 1969 = L. Hosák-B. Indra-M. Jašková, Hranice. Dějiny města. I. Od nejstarších dob do války třicetileté. Hranice 1969

Chamonikolasová 1989 = K. Chamonikolasová, Kašpar Schick a některé problémy brněnského pozdně gotického řezbářství. Umění 37, 1989, s. 301-320

Indra 1929 = B. Indra, Památky uchované v báni radniční věže hranické. Záhorská kronika 12, 1929, s. 53-55, 85-88

Indra 1966 = B. Indra, K renesančnímu stavitelství na severovýchodní Moravě a ve Slezsku. Pramenné zprávy o vláských a domácích stavitelích a kamenících do 30leté války. Časopis Slezského muzea 15, 1966, s. 128-148

Jeřábková 1996 = Z. Jeřábková, Dřevěná plastika pozdní gotiky na Olomoucku, s přihlédnutím k tvorbě na území přilehlé Moravy a Slezska. Diplomová práce FF UP. Olomouc 1996

Kašpárková b. d. = S. Kašpárková, Hranice. Asanační územní plán historického jádra. I. Rozbory. Stavebně historický průzkum (nepublikovaný strojopis). SÚRP MO Olomouc b. d.

Kibic 1988 = K. Kibic, Historické radnice. Praha 1988

Kramoliš 1927 = Č. Kramoliš, Almanach a katalog krajinské výstavy Pobečví v Hranicích. Hranice 1927

Lapčík 1974 = Epigrafické památky okresu Přerov. Diplomová práce FF MU. Brno 1974

Maliva 1982 = J. Maliva, Původní renesanční portál prostějovského zámku. Zpravodaj Muzea Prostějovska v Prostějově 2, 1982, č. 2, s. 1-8

Maliva 1983 = J. Maliva, K ikonografickému programu výzdoby fasády Edelmanova domu v Olomouci. Historická Olomouc a její současné problémy 4. Olomouc 1983, s. 237-249

Maliva 1985 = J. Maliva, K typologii renesanční plastiky první poloviny 16. století. Acta Universitatis Palackianae Olomouensis. Aesthetica 5. Praha 1985, s. 43-53

Maliva 1990 = J. Maliva, K výpovědní hodnotě několika renesančních památek na Moravě. Památky a příroda 15, 1990, s. 451-457

Menclová-Gardavský-Panoš 1961 = D. Menclová-Z. Gardavský-V. Panoš, Helfštejn. Státní hrad a památky v okolí. Praha 1961

Mlčák-Šrámek 1979a = L. Mlčák – P. Šrámek, Olomouctí zvonari 15. století. Vlastivědný věstník moravský 31, 1979, s. 298-306

Mlčák 1986c = L. Mlčák, Zvony olomouckého okresu. Olomouc 1986

Muk 1994 = J. Muk, Středověké jádro zámku v Hranicích. Archaeologica historica 19, 1994, s. 65-70

Musiol 1936 = A. V. Musiol, Hranický soudní okres. Hranice 1936

Plaček 1996 = M. Plaček, Hrad, zámky a tvrze na Moravě a ve Slezsku. Praha 1996

Plaček 1997a = M. Plaček, Hrad v hrazených moravských městech. Archaeologica historica 22, 1997, s. 199-215

Plaček-Miloš 1995 = M. Plaček-S. Miloš, Fortifikační systém Hranic na Moravě. Archaeologica historica 20, 1995, s. 219-232

Richter 1952 = V. Richter, Několik plánů z Hranic. Časopis Společnosti přátel starožitnosti 60, 1952, s. 81-96

Samek 1994 = B. Samek, Umělecké památky Moravy a Slezska, I. Praha 1994

Scholz 1864 = L. Scholz, Památky města Hranic. b. m. 1864

Šamánková 1961 = E. Šamánková, Architektura české renesance. Praha 1961

Wolny 1835 = G. Wolny, Die Markgrafschaft Mähren, topographisch, statischisch und historisch geschildert. V. Olmützer Kreis. Brünn 1839.

Zapletal 1929a = F. Zapletal, Hrot na věži radnice v Hranicích. Záhorská kronika 12, 1929, s. 122-123

Zapletal 1933a = F. Zapletal, Hranice a jejich zámek. Záhorská kronika 16, 1933, s. 78-84, 115-119

Zapletal 1934 = F. Zapletal, Hranice a jejich zámek. Záhorská kronika 17, 1934-1935, s. 22-28, 37-42 a 82-87

Zapletal 1936b = F. Zapletal, Přerov v minulosti. Ročenka Městského muzea v Přerově 1. Přerov 1936, zvl. otisk